

GYDYTOJŲ ODONTOLOGŲ PADĖJĖJŲ PASITENKINIMAS DARBU IR JŲ LEMIAMTYS VEIKSNIAI

Rasa Tamulienė, Daiva Mačiulienė, Vesta Žukauskaitė

Kauno kolegija

Raktažodžiai: gydytojų odontologų padėjėjai, pasitenkinimas darbu.

Santrauka

Straipsnyje pristatomu tyrimu buvo siekiama nustatyti gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu ir jį lemiančius veiksnius. Tyrime dalyvavo 73 gydytojų odontologų padėjėjai, naudotas duomenų rinkimo metodas – apklausa raštu. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžiosios dalies tyrime dalyvavusių odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmuo yra labai žemas ir žemas. Nustatyta, kad santykiai su kolegomis ir vadovais turi didžiausią įtaką mažam gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimui darbu. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tyrime dalyvavusių gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai nesiskiria nuo darbo valandų skaičiaus, įstaigos, kurioje dirbama, tipo bei gydytojų, su kuriais dirbama, skaičiaus. Nustatyta, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai skiriasi priklausomai nuo amžiaus ir darbo stažo. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad vyresniojo amžiaus, ilgesnį darbo patirtį turintys gydytojų odontologų padėjėjai labiau patenkinti savo darbu nei jaunesni, mažesnę darbo patirtį turintys padėjėjai. Nustatyta, kad pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai nesiskiria priklausomai nuo gydytojų odontologų padėjėjų kvalifikacijos įgijimo būdo ir išsilavinimo.

Įvadas

Pagrindinis gydytojo odontologo padėjėjo profesinės veiklos tikslas – užtikrinti paciento burnos ertmės sveikatą dirbant komandoje su gydytoju odontologu [7]. Gydytojo odontologo padėjėjas ne tik asistuoja gydytojui procedūrų metu, jis taip pat teikia ir pacientų priežiūros bei mokymo paslaugas, atlieka įvairias biuro ir laboratorijos pareigas. Kaip pastebima mokslinėje literatūroje [2], gydytojo odontologo padėjėjo veikla yra dviejų tipų, t.y. dirbant su

gydytoju odontologu bei laboratorijoje jis atlieka standartizuoto pobūdžio, rutines užduotis, o paciento priežiūros bei mokymo paslaugos reikalauja intensyvaus emocinio darbo. Gydytojo odontologo padėjėjo bendravimas su pacientu yra glaudžiai susijęs su jo paties pasitenkinimu darbu. Pastebima [5, 12], kad žemesnį pasitenkinimą darbu jaučiančių specialistų darbo efektyvumas yra mažesnis, jie turi didesnę tikimybę patirti perdegimo sindromą. Vis dėlto, analizuojant mokslinę literatūrą matyti, kad didžioji dalis sveikatos priežiūros srityje atliekamų darbuotojų pasitenkinimo darbu tyrimų yra orientuoti į gydytojų [6, 3, 12, 9], gydytojų odontologų [10] bei slaugių [1, 4] pasitenkinimo darbu tyrimus, o gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu tyrimų atlikta nedaug [2, 5]. Atsižvelgiant į tai, jog šiandien Lietuvoje nuolat auga šių darbuotojų poreikis, svarbu atlikti tokio pobūdžio tyrimus, siekiant sudaryti geresnes sąlygas darbuotojams bei pritraukti daugiau naujų specialistų į gydytojų odontologų padėjėjų poziciją. Straipsnyje pristatomame tyrime siekiama atsakyti į probleminį klausimą: koks gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu ir kokie veiksniai jį lemia?

Pasitenkinimas darbu: teorinė dimensija. Pasitenkinimas darbu – tai žmogaus emocinė reakcija į savo darbą [11]. Darbu patenkinti darbuotojai yra labiau įsitraukę į savo darbą [6], jie turi mažesnę perdegimo sindromo riziką [5], o jų darbas pasižymi aukštesniu produktyvumu ir efektyvumu lygmeniu [12]. Literatūroje [13] išskiriami vidiniai ir išoriniai veiksniai, lemiantys pasitenkinimą darbu. Prie vidinių veiksnių yra priskiriami tokie veiksniai kaip darbuotojo lytis, amžius, išsilavinimas bei mokymasis, darbo stažas ir šeiminė padėtis. Prie išorinių veiksnių priskiriamas darbo užmokestis, karjeros galimybės bei fizinės ir emocinės darbo sąlygos [13]. Sveikatos priežiūros darbuotojų pasitenkinimą darbu analizuojantys tyrėjai [1] teigia, kad šiame sektoriuje dirbančių asmenų pasitenkinimą darbu lemia trys veiksniai: autonomiškumas, t.y., kiek laisvės suteikia darbuotojui jo profesinių kompetencijų ribose; tarpusavio santykiai su kolegomis bei santykiai su pacientais. Vertinant gydytojų pasitenkinimą [3] darbu nu-

statyta, kad didžiausią nepasitenkinimą darbu jiems kelia saugumas dėl darbo vietos bei atlyginimas. Atlikto tyrimo metu [3], analizuojant aukščiausią pasitenkinimą darbu turinčius gydytojus, buvo nustatyta, kad lytis, amžius, šeiminių padėtis, darbo patirtis bei šeimos pajamos nėra susiję su pasitenkinimu darbu. Nustatyta, kad gydytojai, kurie dirba privačiose įstaigose labiau patenkinti darbu nei dirbantys valstybinėse įstaigose [3]. Atlikto tyrimų metu [12] taip pat nustatyta, kad psichologinės ir/ar fizinės prievartos patyrimas darbe ženkliai mažina darbuotojų pasitenkinimą darbu. Nustatyta [5], kad odontologines paslaugas teikiantis medicinos personalas turi didesnę riziką patirti su darbu susijusį stresą bei mažesnę pasitenkinimą darbu dėl emocijų (bendraujant su procedūros bijančiu pacientu), kognityviųjų (parenkant tinkamą procedūrą), fizinių (netinkamos darbo padėties) bei kiekybinių (limituoto laiko vienam pacientui) veiksnių. Vertinant gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu [2] nustatyta, kad kuo jiems suteikiama didesnė laisvė pasirenkant darbo grafiką, sudaromas palankesnės sąlygos darbo ir šeimos įsipareigojimų suderinimui bei suteikiamos reguliarios pertraukos darbo metu, tuo gydytojų odontologų padėjėjai yra labiau patenkinti savo darbu. Pastarojo tyrimo [2] metu taip pat buvo nustatyta, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklauso nuo santykių su klinikos administraciniu personalu pozityvumo. Šio tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad amžius, išsilavinimas ir šeiminių padėtis neturi įtakos gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimui darbu.

Apibendrinant skirtingose šalyse atliktų įvairių sveikatos priežiūros darbuotojų pasitenkinimo darbu tyrimus galime prieiti išvados, kad darbuotojų pasitenkinimas darbu yra darbdavio sudaromų darbo sąlygų, darbuotojo emocijų atsako į jas bei jo asmenybinių charakteristikų derinys.

Tyrimo uždaviniai: 1) nustatyti gydytojų odontologų padėjėjų bendrąjį pasitenkinimo darbu lygmenį; 2) nustatyti gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmenį priklausomai nuo darbo valandų skaičiaus, įstaigos tipo bei gydytojų, su kuriais dirbama, skaičiaus; 3) nustatyti gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmenį priklausomai nuo amžiaus, darbo stažo, gydytojo odontologo padėjėjo kvalifikacijos įgijimo būdo ir aukščiausio turimo kvalifikacinio laipsnio. Tyrimo objektas - gydytojų odontologų padėjėjų nuomonė apie jų pasitenkinimą darbu bei jį lemiančius veiksniai.

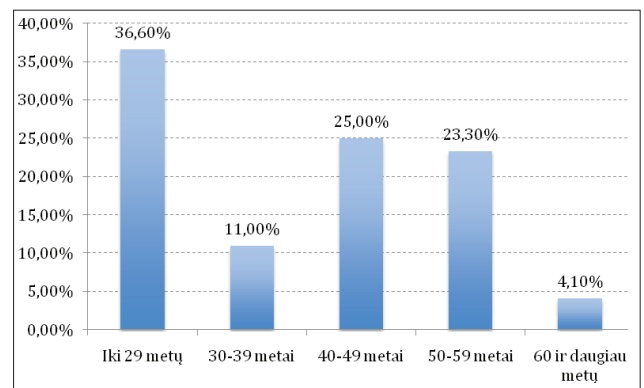
Tyrimo tikslas – nustatyti gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu ir jį lemiančius veiksniai.

Tyrimo metodologija ir metodika

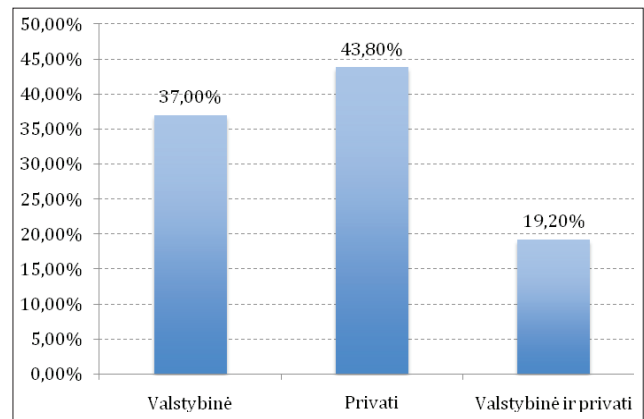
Tyrimo organizavimas, eiga, imties sudarymo principai ir etika. Tyrimas vyko 2016 metų vasario-balandžio

mėnesiais. Tyrimo dalyvavo 73 gydytojų odontologų padėjėjai. Tyrimo imtis buvo sudaryta netikimybinės patogišios imties būdu. Parengtas klausimynas tyrimo dalyviams buvo dalijamas dviem būdais – tradiciniu (popieriniu) ir elektroniniu būdu. Tyrimo dalyviai galėjo pasirinkti jiems patogesnę dalyvavimo apklausoje būdą. Atliekant tyrimą buvo laikomasi informuoto sutikimo ir laisvo apsisprendimo dalyvauti tyrimo etikos principų.

Tyrimo instrumentas, duomenų rinkimo ir analizės metodai. Tyrimo metu naudotas duomenų rinkimo būdas – apklausa raštu. Tyrimo instrumentas-klausimynas - buvo sudarytas iš dviejų blokų. Pirmuoju klausimų bloku buvo siekiama įvertinti gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu. Pasitenkinimas darbu buvo vertinamas panaudojant Macdonald ir MacIntyre bendrąją pasitenkinimo darbu skalę [8], kuri yra sudaryta iš 10 teiginių. Kiekvieną teiginį tyrimo dalyvis turėjo įvertinti nuo 1 (visiškai nesutinku) iki 5 (visiškai sutinku) balų. Tyrimo dalyviai, surinkę nuo 50 iki 42 balų, buvo vertinami kaip turintys labai aukš-

1 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal amžių (n=73)

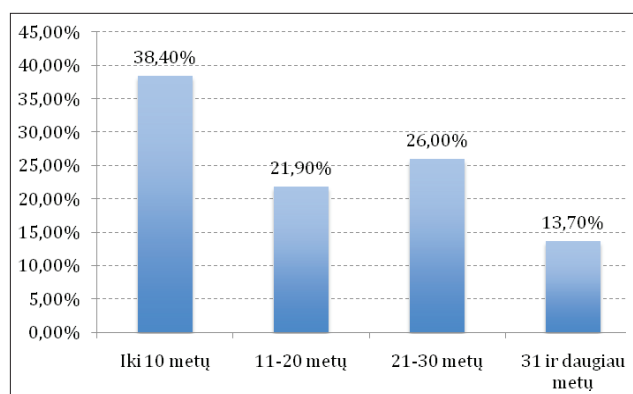
2 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal įstaigos, kurioje dirba, tipą (n=73)

lą pasitenkinimą darbu, nuo 41 iki 39 balų – aukštą, nuo 38 iki 32 balų – vidutinį, nuo 31-27 balų – žemą, o nuo 26-10 balų – labai žemą. Antroji klausimyno dalis buvo sudaryta tyrimo autorių remiantis atlikta mokslinės literatūros analize. Joje buvo vertinami atskiri veiksniai, galintys turėti įtakos pasitenkinimui darbu: darbo stažas, amžius, įstaigos, kurioje dirbama tipas, darbo valandų per dieną skaičius, gydytojų, su kuriais dirbama, skaičius, kvalifikacijos įgijimo būdas ir išsilavinimas.

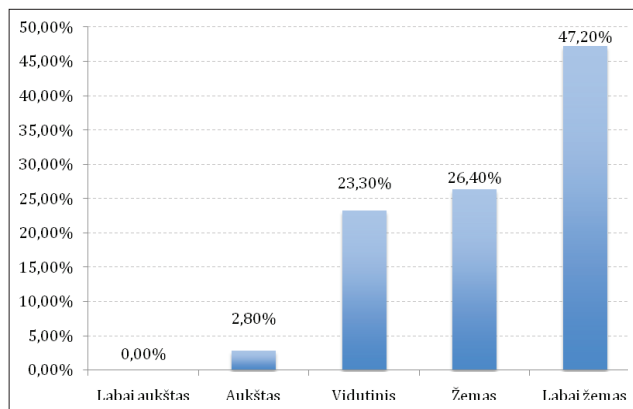
Tyrimo metu surinktų duomenų analizei atlikti taikyti šie statistiniai skaičiavimai: aprašomosios statistikos, Mann-Whitney bei Kruskal-Wallis kriterijai.

Tyrimo dalyviai. Tyrime dalyvavo 73 gydytojų odontologų padėjėjai, iš kurių 98,6 proc. sudarė moterys. Didžioji dalis (36,60 proc.) tyrimo dalyvių buvo iki 29 metų amžiaus. 25 proc. tyrimo dalyvių buvo 40-49 metų amžiaus, o 23,30 proc. 50-59 metų amžiaus (1 paveikslas).

Kaip matyti antrame paveiksle, 43,80 procentų gydytojų odontologų padėjėjų buvo dirbantys privačioje įstaigoje,

3 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal darbo stažą (n=73)

4 pav. Gydytojų odontologų padėjėjų pasiskirstymas pagal pasitenkinimo darbu lygmenį (n=73)

37 proc. – valstybinėje ir 19,20 proc. valstybinėje ir privačioje (2 paveikslas).

Didžioji dalis (38,4 proc.) tyrime dalyvavusių asmenų turėjo iki 10 metų darbo stažą, 26 proc. – 21-30 metų darbo stažą, 21,9 proc. – 11-20 metų stažą, 13,70 proc. – daugiau nei 31 metų darbo stažą (3 paveikslas).

Tyrimo rezultatai

Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmuo. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžiosios dalies (47,20 proc.) gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmuo yra labai žemas. Nustatyta, jog 26,40 proc. tyrimo dalyvių pasitenkinimo darbu lygmuo yra žemas, o 23,30 proc. – vidutinis. Tik 2,80 proc. gydytojų odontologų pasitenkinimo darbu lygmuo buvo įvertintas kaip aukštas, o labai aukštą pasitenkinimo darbu lygmenį turinčių gydytojų odontologų padėjėjų nebuvo aptikta (4 paveikslas).

Analizuojant gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu pagal atskirus kriterijus nustatyta, kad tiriamie-

1 lentelė. Atskirų pasitenkinimo darbu skalės kriterijų įvertinimo vidurkiai (n=73)

Pasitenkinimo darbu skalės kriterijai	Teiginio įvertinimo vidurkis
Už gerai atliktą darbą esu pagiriamas, paskatinamas	2,88
Mano santykiai su kolegomis yra geri	1,63
Aš esu patenkintas organizacija, kurioje dirbu	2,32
Jaučiuosi saugus dėl savo darbo vietos	2,81
Jaučiu, kad organizacija manimi rūpinasi	3,11
Darbas nėra kenksmingas mano fizinei sveikatai	3,71
Esu patenkintas gaunamu atlyginimu	3,86
Darbe panaudoju savo talentus ir įgūdžius	2,33
Aš gerai sutariu su savo vadovu (-e)	1,93
Aš esu patenkintas savo darbu	2,22

2 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo vidutinio darbo valandų per dieną skaičiaus (n=73)

Vidutinis darbo valandų per dieną skaičius	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Iki 6 val.	5	46,1	0,788
Nuo 6 iki 8 val.	32	37,03	
Nuo 8 iki 12 val.	32	35,7	
12 val ir daugiau	4	35,75	

siems daugiausia nepasitenkinimo darbu sukelia santykiai su kolegomis (teiginio vidurkis - 1,63) ir vadovu (-e) (teiginio vidurkis -1,93). Pirmoje lentelėje matyti, kad gaunamas atlyginimas bei darbo kenksmingumas fizinei sveikatai nėra pagrindiniai veiksniai, nulemiantys pasitenkinimą darbu (1 lentelė).

Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo darbo valandų skaičiaus per dieną, gydytojų, su kuriais dirbama, skaičiaus, ir įstaigos, kurioje dirbama, tipo. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai nesiskiria ($p > 0,05$) tarp skirtingą valandų skaičių dirbančių odontologų padėjėjų ($p = 0,788$) (2 lentelė).

Nustatyta, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai nesiskiria ($p > 0,05$) tarp tiriamųjų, dirbančių su skirtingu skaičiumi gydytojų ($p = 0,327$) (3 lentelė). Tai rodo, kad gydytojų, su kuriais

3 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo gydytojų, su kuriais dirbama, skaičiaus ($n = 73$)

Gydytojų, su kuriais dirbama, skaičius	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Su vienu gydytoju	21	36,4	0,327
Su dviem gydytojais	24	41,96	
Su daugiau nei dviem gydytojais	28	33,2	

4 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo įstaigos, kurioje dirbama, tipo ($n = 73$)

Įstaigos, kurioje dirbama tipas	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Valstybinė	27	42,07	0,123
Privati	32	31,3	
Valstybinė ir privati	14	40,25	

5 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo amžiaus ($n = 73$)

Gydytojo odontologo padėjėjo amžius	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Iki 29 metų	27	28,62	0,044*
30-39 metai	8	31,19	
40-49 metai	18	38,17	
50-59 metai	17	47,09	
60 ir daugiau metų	3	49	

dirbama, skaičius nėra veiksnys, turintis įtakos tiriamųjų pasitenkinimui darbu (3 lentelė).

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu nepriklauso nuo įstaigos, kurioje dirbama, tipo. Nustatyta, kad statistiškai reikšmingai nesiskiria ($p > 0,05$) gydytojų odontologų padėjėjų, dirbančių privačiose, valstybinėse ir abiejų tipų įstaigose, pasitenkinimas darbu ($p = 0,123$) (4 lentelė).

Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo amžiaus, darbo stažo, aukščiausio įgyto kvalifikacinio laipsnio ir būdo, kuriuo buvo įgyta odontologo padėjėjo kvalifikacija. Vertinant gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu skirtingose amžiaus grupėse nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Nustatyta, kad vyresniojo amžiaus gydytojų odontologų padėjėjai yra labiau patenkinami darbu nei jaunesniojo amžiaus asmenys ($p = 0,044$) (5 lentelė).

Tyrimo rezultatai taip pat atskleidė, kad didesnę darbo stažą turintys gydytojų odontologų padėjėjai yra labiau patenkinti darbu. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$) tarp skirtingą darbo stažą turinčių tiriamųjų

6 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo darbo stažo ($n = 73$)

Drabo stažas	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Iki 10 metų	28	28,41	0,027*
11-20 metų	16	37,44	
21-30 metų	19	46,87	
31 ir daugiau metų	10	41,6	

7 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo kvalifikacijos įgijimo būdo ($n = 73$)

Gydytojo odontologo padėjėjo kvalifikacijos įgijimo būdas	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Slaugos tobulinimosi kursuose	17	34,03	0,592
Kolegijoje	56	37,21	

8 lentelė. Gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu priklausomai nuo kvalifikacijos įgijimo būdo ($n = 73$)

Aukščiausias įgytas kvalifikacinis laipsnis	N	Vidutinis rangas	p reikšmė
Vidurinis	2	37,5	0,709
Profesinis	11	42,14	
Koleginis	53	36,82	
Universitetinis	7	30,14	

($p=0,027$) (6 lentelė). Šeštoje lentelėje matyti, kad labiausiai patenkinti darbu yra 21-30 metų darbo stažą (vidutinis rangas – 46,87) turintys, o mažiausiai iki 10 metų darbo stažą (vidutinis rangas – 28,41) turintys gydytojų odontologų padėjėjai.

Tyrimo rezultatai neatskleidė statistiškai reikšmingo skirtumo ($p>0,05$) tarp tiriamųjų, kurie gydytojo odontologų padėjėjo kvalifikaciją įgijo slaugos tobulinimosi kursuose ir kolegijoje, pasitenkinimo darbu ($p=0,592$) (7 lentelė). Tai rodo, kad gydytojo odontologo padėjėjo kvalifikacijos įgijimo būdas nėra susijęs su pasitenkinimu darbu.

Vertinant gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimą darbu priklausomai nuo aukščiausio įgyto kvalifikacinio laipsnio, nenustatyta statistiškai patikimo skirtumo ($p=0,709$) (8 lentelė). Tai rodo, kad tyrimo dalyviai, turintys aukščiausią, įgytą vidurinį, profesinį, koleginį bei universitetinį išsimokslinimą, yra vienodai patenkinti gydytojo odontologo padėjėjo darbu.

Diskusija

Ankščiau atliktų tyrimų metu [2] buvo nustatyta, kad blogi gydytojų odontologų padėjėjų santykiai su klinikos administracija yra susiję su žemesniu pasitenkinimo darbu lygmeniu. Šio tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad viena iš pagrindinių žemo gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu priežasčių yra santykiai su kolegomis bei vadovu(-e). Nors kitų atliktų tyrimų metu [2] buvo nustatyta, kad amžius neturi įtakos pasitenkinimui darbu, šio tyrimo metu gauti rezultatai atskleidė, kad vyresniojo amžiaus, didesnį darbo stažą turintys darbuotojai yra labiau patenkinti darbu. Nors šio tyrimo metu nebuvo gauta pakankamai statistiškai patikimų įrodymų, jog gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmuo priklauso nuo įsitaigos tipo, darbo krūvio ir išsilavinimo, vis dėlto tikėtina, jog pakartojus tyrimą didesne imtimi galėtų būti aptikti ir statistiškai patikimi skirtumai. Atliekant tolimesnius gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu tyrimus taip pat siūloma įtraukti ir tokius kriterijus kaip darbo ir šeimos įsipareigojimų suderinimas, reguliarios pertraukos darbo metu, darbo grafiko lankstumas bei šeiminių padėčių, kurie šio tyrimo metu nebuvo vertinti.

Išvados

1. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžiosios dalies tyrime dalyvavusių odontologų padėjėjų pasitenkinimo darbu lygmuo yra labai žemas ir žemas. Nustatyta, kad santykiai su kolegomis ir vadovais turi didžiausią įtaką mažam gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimui darbu.

2. Nustatyta, kad tyrime dalyvavusių gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai

nesiskiria priklausomai nuo darbo valandų skaičiaus, įsitaigos, kurioje dirbama, tipo bei gydytojų, su kuriais dirbama, skaičiaus.

3. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad gydytojų odontologų padėjėjų pasitenkinimas darbu statistiškai reikšmingai skiriasi priklausomai nuo amžiaus ir darbo stažo. Nustatyta, kad vyresniojo amžiaus, ilgesnę darbo patirtį turintys gydytojų odontologų padėjėjai yra labiau patenkinti savo darbu nei jaunesni, mažesnę darbo patirtį turintys padėjėjai. Nustatyta, kad pasitenkinimo darbu lygmuo statistiškai reikšmingai nesiskiria priklausomai nuo gydytojo odontologo padėjėjo kvalifikacijos įgijimo būdo ir išsilavinimo.

Literatūra

1. Castaneda GA, Scalan JM. Job satisfaction in Nursing: A concept analysis. *An Independent Voice for Nursing* 2014; 49(2):130-138.
<http://dx.doi.org/10.1111/nuf.12056>
2. Chesters J, Baxter J. Prisoners of love? Job satisfaction in care work. *Australian Journal of Social Issues* 2011; 46(1):49-67.
3. Deeba F, Usmani RA, Akhtar M, Zahra T, Rasool H. (2015). Job satisfaction among doctors working in public and private tertiary care hospitals of lahore. *The Professional Medicine Journal* 2015; 22(10):1371-1378.
<http://dx.doi.org/10.17957/tpmj/15.2816>
4. Gabrani A, Hoxha A, Gabrani J, Petrela E, Zaimi E, Avdullari E. Perceived organizational commitments and job satisfaction among nurses in Albanian public hospitals: A cross-sectional study. *International Journal of Healthcare Management* 2016; 9(2):110-118.
<http://dx.doi.org/10.1179/2047971915Y.0000000019>
5. Hakanen JJ, Perhoniemi R, Bakker AB. Crossover of exhaustion between dentists and dental nurses. *Stress Health* 2014; 30:110-121.
<http://dx.doi.org/10.1002/smi.2498>
6. Kaliannan M, Peruman K, Dorasamy M. Developing a work-life balance model towards improving job satisfaction among medical doctors across different generations. *The Journal of Developing Areas* 2016; 50(5):343-351.
<http://dx.doi.org/10.1353/jda.2016.0035>
7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Įsakymas Nr. V-835; 2007-10-16. Dėl Lietuvos medicinos normos MN 24: 2007. (2007) Gydytojo odontologo padėjėjas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė. Patvirtino. Valstybės žinios, 2007; 109-4469.
8. Macdonald S, MacIntyre P. The generic job satisfaction scale: scale development and its correlates. *Employee Assistance Quarterly*, 2012; 13(2):1-15.
http://dx.doi.org/10.1300/J022v13n02_01
9. Miryala RK, Thangella S. Job satisfaction amongst doctors. *The IUP Journal of Management Research* 2012; 11(3):68-87.

10. Ordell S, Soderfeldt B, Hjalms K, Berthelsen H, Bergstrom K. Organization and overall job satisfaction among publicly employed, salaried dentist in Sweden and Denmark. *Acta Odontologica Scandinavica* 2013; 71(6):1443-1452.
<http://dx.doi.org/10.3109/00016357.2013.767933>
11. Viningienė D. Darbuotojų darbo motyvacijos ir pasitenkinimo darbu sąsajos. *Regional Formation and Development Studies*, 2012; 1(6):161-170.
12. Yao Y, Wang W, Wang F, Yao W. General self-efficacy and the effect of hospital workplace violence on doctors' stress and job satisfaction in China. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health* 2014; 27(3):389-399.
<http://dx.doi.org/10.2478/s13382-014-0255-y>
13. Žukienė S. (2008) Anestezijos slaugytojų pasitenkinimas darbu ir jį įtakojantys veiksniai. Kaunas: Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, magistro darbas. Prieiga internetu: http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2008~D_20080618_133732-63530/DS.005.0.01.ETD . Žiūrėta: 2016-09-03.

DENTAL ASSISTANT'S JOB SATISFACTION AND IT INFLUENCING FACTORS

R. Tamulienė, D. Mačiulienė, V. Žukauskaitė

Key words: dental assistant, job satisfaction.

Summary

The aim of the research, presented in this article, was to identify dental assistant's job satisfaction and its influencing factors. 73 dental assistants took part in the research and the written survey research method for data collection has been used. The results of the research showed that the biggest part of dental assistants have low or very low satisfaction with their job. It has been found out that relationship with colleagues and the leaders of the clinic are the key factors, which influence low job satisfaction. The results have shown that job satisfaction doesn't statistically significantly differ because of workload, the type of the clinic, the number of dentists, with whom they work, the type of dental assistant qualification they got and the level of education. It has been found that the level of dental assistant's job satisfaction statistically significantly differs because of the age and work experience. The results have shown that dental assistants, who are older and have longer work experience are more satisfied with their job.

Correspondence to: daiva.maciuliene@go.kauko.lt

Gauta 2016-09-26